

MILJØ-
DIREKTORATET

FAKTAARK

M-1265 | 2019

Foto: Isabelle Thèlin, Miljødirektoratet

Finansiell sikkerhet for anlegg som mottar, mellomlagrer og behandler farlig avfall

Anlegg for mottak, mellomlagring og behandling av farlig avfall skal ha en finansiell sikkerhet til dekning av kostnader med å ta hånd om alt farlig avfall ved bedriftens anlegg ved nedleggelse, stans eller ved betalingsproblemer. Her finner du svar på spørsmålene om hvem kravet gjelder for, når det gjøres gjeldende, hvorfor det er nødvendig og hvordan det skal følges opp ved eierskifte eller endringer i tillatelse.

Hvem skal stille finansiell sikkerhet?

Mottaks-, mellomlagrings- og behandlingsanlegg for farlig avfall trenger tillatelse etter forurensningsloven § 11. I avfallsforskriften kapittel 11 vedlegg 4 punkt 4 er det stilt krav om finansiell sikkerhet for mottaks- og mellom-lagringsanlegg for farlig avfall. Disse gis av fylkesmannen. Miljødirektoratet stiller tilsvarende krav til finansiell sikkerhet i sine tillatelser for behandlingsanlegg for farlig avfall.

Kravet om finansiell sikkerhet skal sikre at det er midler til å dekke kostnadene forbundet med håndteringen av det farlige avfallet som er

lagret ved en eventuell nedleggelse, stans eller betalingsproblemer.

Kravene om finansiell sikkerhet gjelder også private selskap eller aksjeselskap som utfører oppgaver for kommunale eller interkommunale mottak. Kravene gjelder også dersom kommunen organiserer sitt mottaksanlegg i et AS.

Bestemmelsen gjelder ikke for anlegg hvor det driftsansvarlige selskapet er en kommune eller et interkommunalt selskap. Dette fordi økonomi-bestemmelsene i kommuneloven sikrer at kommunene ikke kan gå konkurs.

Hvorfor er det nødvendig med en finansiell sikkerhet?

Uten finansiell sikkerhet er det en risiko for at staten må dekke kostnadene for håndtering av det farlige avfallet dersom driftsansvarlig kommer i en situasjon hvor de ikke er i stand til å dekke kostnadene. For å sikre at forurenser betaler, stilles det krav om at bedriften etablerer en finansiell sikkerhet for kostnadene.

Når skal sikkerheten etableres?

Tillatelse til mottak, mellomlagring og behandling av farlig avfall kan ikke tas i bruk før sikkerheten er etablert. Sikkerhetens størrelse skal som minimum vurderes hvert femte år eller oftere om forurensningsmyndigheten krever det.

Beregning av sikkerhetens størrelse

Den finansielle sikkerheten skal dekke kostnader ved å ta hånd om alt farlig avfall som maksimalt kan lagres ved anlegget. Det skal tas utgangspunkt i tillatt lagringsmengde i henhold til tillatelsen, uavhengig av hva den faktiske lagringskapasiteten til anlegget er. Beløpet fastsettes basert på en beregning av maksimal kostnad inkludert merverdiavgift. Informasjon som må fremkomme ved beregning av kostnader, er blant annet:

- avfallstype (avfallsstoffnummer)
- maksimal mengde tillatt lagret
- pris for behandling (kr/tonn)
- pris for omlastning og transport (kr/tonn)
- kostnader ved sikring av det farlige avfallet (f.eks. tilsyn med anlegget, strømgifter og utførelse av driftsrutiner inkl. analyser)

Dersom det ikke er fastsatt en begrensning i lagring for hver enkelt avfallstype, må det tas utgangspunkt i hvor mye som normalt maksimalt lagres av de ulike mengdene. Bedriften må da gjøre en beregning av dette, hvor beregninger for de dyreste fraksjonene gjøres først.

I beregningen må det tas med merverdiavgift. Dette er fordi forurensningsmyndigheten, ved en eventuell opprydning, er pliktig til å betale merverdiavgift for tjenester den betaler for.

Miljødirektoratet har utarbeidet et regneark med veiledning for beregning av finansiell sikkerhet som blir tilsendt når sikkerheten skal vurderes.

Forurensningsmyndigheten kan kreve ny beregning av sikkerheten dersom nye opplysninger eller andre forhold tilsier at det er nødvendig.

Det finnes ingen tilgjengelig prislister over kostnadene forbundet med håndtering av ulike fraksjoner farlig avfall, da dette er gjenstand for anbudsprosesser og avtales mellom aktørene. Kostnadene bedriftene legger til grunn for beregning av sikkerheten skal være basert på markedspriser så langt det er mulig, slik at dette er priser som også er tilgjengelige for forurensningsmyndigheten om den må kjøpe disse tjenestene. Bedriften skal kunne dokumentere at prisene som er angitt er tilfredsstillende. For avfall som har positiv verdi, som for eksempel refusjonsberettiget spillolje og blybatterier, settes prisen til 0 NOK.

Hvilke typer finansielle produkter kan godkjennes?

Kontopant

Bedriften oppretter en konto i en bank med beløpet som det kreves sikkerhet for. Forurensningsmyndigheten skal ha pant i innstående på konto. Kontoen skal være sperret, og skal og skal kunne disponeres av forurensningsmyndigheten. Kontoen må være etablert i en norsk bank eller utenlandsk bank med norsk filial og Miljødirektoratets avtalemaler må benyttes.

Påkravsgaranti

Påkravsgaranti er en type garanti som gir forurensningsmyndigheten krav på utbetaling etter påkrav, uten å måtte bevise at det foreligger mislighold, som for eksempel insolvens eller konkurs. Påkravsgarantien skal utstedes av en norsk bank eller utenlandsk bank med norsk filial. Påkravsgarantien etableres ved at bedriften kjøper en garanti av en bank eller lignende finansinstitusjon. Miljødirektoratets mal for påkravsgaranti må benyttes.

Bedriften skal i utgangspunktet velge én av disse produktene. Dersom det kan godtgjøres at det vil gi tilsvarende sikkerhet, kan forurensningsmyndigheten etter en konkret vurdering godkjenne annen form for sikkerhetsstillelse.

Hovedtrekkene ved etablering av finansiell sikkerhet¹

- 1 Bedriften søker forurensningsmyndigheten om (endring av gjeldende) tillatelse til mottak, mellomlagring og behandling av farlig avfall etter forurensningsloven. Forurensningsmyndigheten vil behandle søknaden parallelt med arbeidet med finansiell sikkerhet.
- 2 Forurensningsmyndigheten oversender et regneark med veiledning for beregning av finansiell sikkerhet.
- 3 Bedriften innhenter dokumentasjon på kostnad om å ta hånd om hver enkelt avfallsfraksjon, inkludert kostnader for transport og levering til godkjent mottak, gjør beregninger i oversendt regneark og vurderer de to formene for sikkerhet som kan godkjennes. Videre må bedriften kontakte banken for etablering av kontopant eller påkravsgaranti.
Når bedriften har gjort tilstrekkelige utredninger av totalbeløpet (inkl. merverdiavgift), og kan dokumentere de valgte prisene, oversendes utregningene til forurensningsmyndigheten for kommentarer. Se Miljødirektoratets nettside for spørsmål og svar.
- 4 Forurensningsmyndigheten gir tilbakemelding på dokumentasjonen og påpeker eventuelle mangler. Når det er enighet om kostnadsberegningene og totalbeløpet, oversender forurensningsmyndigheten mal for valgt sikkerhetsstillelse (kontopant eller påkravsgaranti).
- 5 Bedriften sender et utkast til utfylt garantidokument til forurensningsmyndigheten.
- 6 Forurensningsmyndigheten påser at utkastet ikke fraviker fra malen, da disse skal være identiske. Ved avvik vil bedriften bli bedt om å korrigere dette.
- 7 Bedriften oversender endelig sikkerhetsstillelse (i tråd med malen) for godkjenning, med vedlagt kostnadsberegninger.
Kontopant: To signerte eksemplarer av avtalen om kontopant oversendes. Dokumentene må signeres av den i bedriften med signaturrett.
Påkravsgaranti: Bedriften sender endelig garanti (originaldokument med signatur).
- 8 Kontopant: Forurensningsmyndigheten signerer begge eksemplarene. Det ene originaldokumentet beholdes av forurensningsmyndigheten og det andre sendes tilbake til bedriften.
Påkravsgaranti: Forurensningsmyndigheten beholder garantidokumentet og sender ut et godkjenningsvedtak for sikkerhetsstillelsen og dens størrelse.
Uten en godkjent sikkerhetsstillelse kan det ikke mottas og lagres farlig avfall ved anlegget.
- 9 Endringer hvor ny finansiell sikkerhet må vurderes:
a) Bedriften søker om en endring av tillatelsens rammer, som f.eks. økte lagringsmengder av farlig avfall.
b) Bedriften søker om en endring av tillatelsen som resulterer i delegering av myndighet, som for eksempel fra Fylkesmannen til Miljødirektoratet.
c) Det er 5 år siden forrige revidering av tillatelsen: Bedriften gjør en vurdering av størrelsen på sikkerhetsstillelsen og rapporterer denne i egenrapporten.
a) Når det driftsansvarlige selskapet overdras, fusjonerer/fusjonerer, får nye eiere med bestemmende innflytelse på annen måte, eller omdanner eller overfører den forurensende virksomheten til nytt ansvarlig selskap, må ny finansiell sikkerhet etableres og godkjennes av forurensningsmyndigheten. Garantidokumentet kan frigis først når finansiell sikkerhet fra nye eiere er godkjent av Miljødirektoratet.
- 10 Bedriften legger ned eller tillatelsen tilbaketrekkes, og følgelig vil krav om finansiell sikkerhet opphøre:
Kontopant: Pantet frigis, og forurensningsmyndigheten må sende en bekreftelse på dette til banken.
Påkravsgaranti: Forurensningsmyndigheten sender påkravsgarantien tilbake til bedriften.

LENKER

Miljødirektoratets temasider om farlig avfall:

www.miljodirektoratet.no

Avfallsforskriften kapittel 11: www.lovdatabank.no

¹ Rekkefølgen på trinnene i prosedyren kan avvike i tilfeller der det er hensiktsmessig.